

Natuurwaardenonderzoek Marslanden

Broedvogels

Amfibiën

Vissen

Vleermuizen

Steenmarter

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Natuurwaardenonderzoek Marslanden

Broedvogels
Amfibiën
Vissen
Vleermuizen
Steenmarter

In het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel
Auteur: P.E.B. Leemreise

Opdrachtgever: BJZ.NU
Contactpersoon: dhr. W. Bekke
Twentepoort Oost 16a
7609 RG ALMELO

Projectnummer en versie: 1253, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise Ing. R. Schröder A. van Triest	Rapportdatum: 23-10-2017
Ligging projectgebied: Marslanden, Hardenberg		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten
info@natuurbankoverijssel.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
2 Het onderzoeksgebied.....	4
2.1 Situering.....	4
3 Voorgenomen activiteiten.....	5
3.1 Algemeen.....	5
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	6
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer.....	6
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied.....	6
4 Het onderzoek.....	6
4.1 Algemeen.....	6
4.2 Methode.....	8
4.3 Onderzoekers.....	9
4.4 Resultaten.....	10
4.4.1 Vleermuizen.....	10
4.4.2 Steenmarter.....	12
4.4.3 Broedvogels.....	13
4.4.4 Amfibieën.....	14
4.4.5 Vissen.....	14
4.4.6 Overige soorten.....	15
5. Wettelijke consequenties.....	16
5.1 Vleermuizen.....	16
5.2 Grondgebonden zoogdieren.....	16
5.3 Broedvogels.....	16
5.4 Amfibieën.....	16
5.5 Vissen.....	17
6 Samenvatting en conclusies.....	17
Bijlage:.....	18

1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor ontwikkeling van een gebied ten noorden van Hardenberg als woningbouwlocatie, ook wel 'Marlanden' genoemd. Dit plangebied zal gefaseerd ontwikkeld worden, waarbij de deelgebieden 'De Cirkel' en 'Marshoogte' als eerste ontwikkeld zullen worden.

Ter voorbereiding op de bouwplannen voor Marlanden, heeft Natuurbank Overijssel op 18 en 24 augustus 2016 een quickscan natuurwaardenonderzoek uitgevoerd in het volledige plangebied Marlanden. De bevindingen voor de deelgebieden 'De Cirkel' en 'Marshoogte' zijn gepubliceerd in rapport nummer 865 van Natuurbank Overijssel (eigen uitgave Natuurbank Overijssel, 2016). Uit de quickscan kwam naar voren dat negatieve effecten op sommige beschermde vis-, grondgebonden zoogdier, vogels- vleermuis- en amfibieënsoorten als gevolg van de voorgenomen activiteiten niet uitgesloten konden worden. Conform Art. 1.11 (zorgplicht) is de initiatiefnemer verplicht om zich vooraf op de hoogte te stellen van de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten en zo nodig een ontheffing aan te vragen indien de voorgenomen activiteit leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming (verder Wnb genoemd).

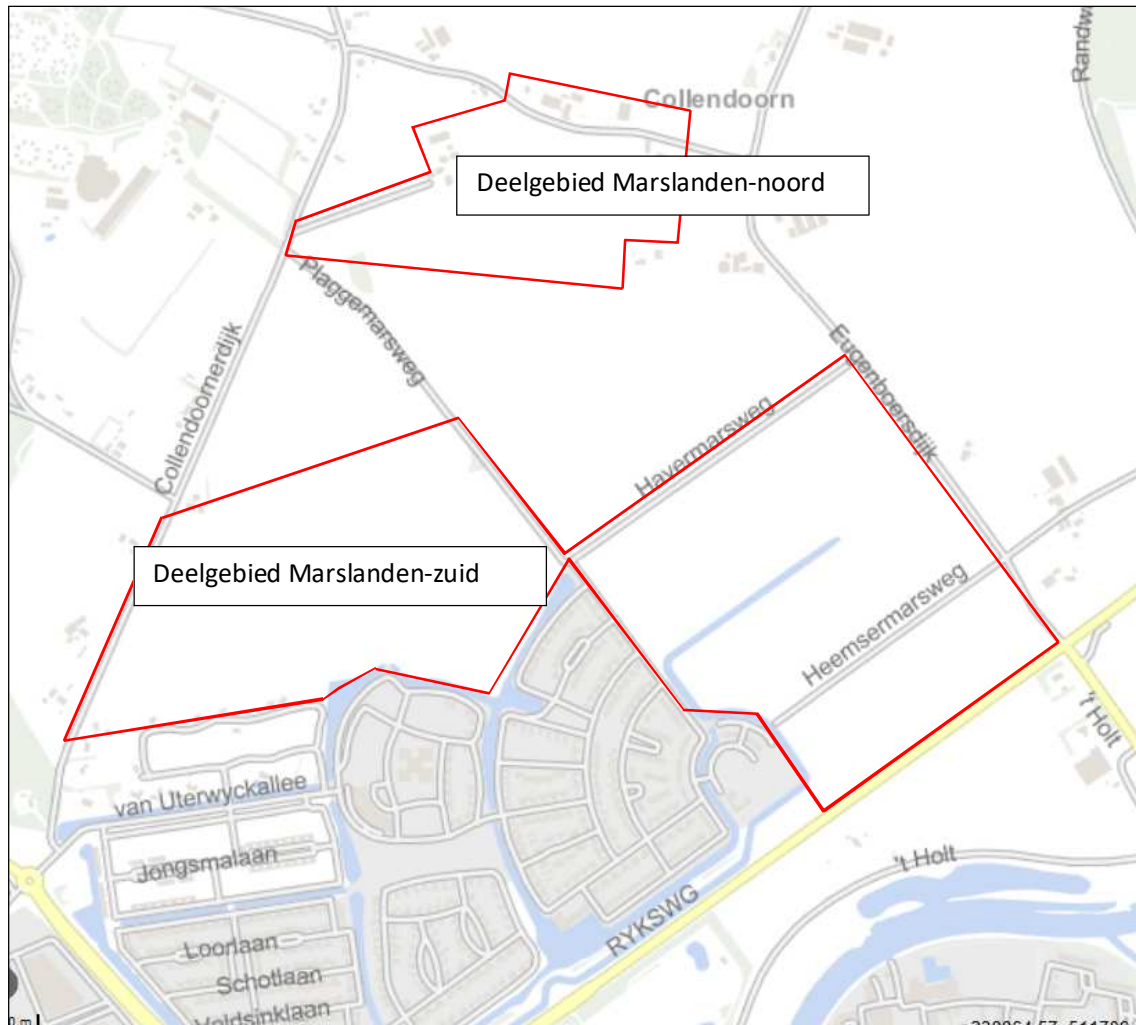
Om de wettelijke consequenties volledig inzichtelijk te maken heeft Natuurbank opdracht gekregen om specifiek vervolgonderzoek uit te voeren naar de functie van het plangebied Marlanden voor beschermde vogel-, amfibieën-, grondgebonden zoogdier-, vis- en vleermuissoorten.

In voorliggend rapport worden de bevindingen gepresenteerd van dit onderzoek. Na een uitleg over de toegepaste onderzoeksmethode worden de resultaten gepresenteerd. Het rapport wordt afgesloten met een hoofdstuk over de wettelijke consequenties en de te volgen procedure om de voorgenomen activiteiten in overeenstemming met de Wnb uit te mogen voeren.

2 Het onderzoeksgebied

2.1 Situering

Het onderzoeksgebied is gesitueerd ten noordwesten van Hardenberg en ligt globaal tussen de Collendoornerdijk, Havezateweg, Eugenboersdijk en de Rijksweg. In het kader van dit onderzoek worden twee deelgebieden onderscheiden; 'deelgebied-noord' en 'deelgebied-zuid'. Binnen de beide deelgebieden zijn (deels) verschillende diergroepen onderzocht. Op onderstaande kaart wordt de begrenzing van beide onderzoeksgebieden weergegeven.

Begrenzing van het onderzoeksgebied. De beide onderzoeksgebieden worden met de rode lijn aangeduid. (bron: PDOK).

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Er zijn concrete plannen om het plangebied te ontwikkelen als woningbouwlocatie. Bestaande bebouwing wordt gesloopt, beplanting wordt (deels) geroid, bestaande watergangen worden gedempt en nieuwe watergangen worden gegraven, bestaande wegen worden vergraven en nieuwe wegen worden aangelegd. Op onderstaande afbeeldingen wordt de mogelijke inrichting van het plangebied weergegeven.

Deelgebied Marslanden-zuid (bron: BJZ.NU).

Deelgebied Marslanden-noord (bron: BJZ.NU).

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteit heeft mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en natuurgebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid, stof en trillingen tijdens de sloopwerkzaamheden, bouwrijp maken van het plangebied en het aanleggen-bouwen van de woonwijken.

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van de voorgenomen activiteit wordt als lokaal beoordeeld en heeft geen negatief effect op beschermde soorten buiten het plangebied. Mogelijk zijn tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden, stof en trillingen waarneembaar buiten het plangebied. Deze effecten zijn incidenteel en kortstondig en zullen niet leiden tot verstoring van beschermde faunasoorten met een vaste rust- of voortplantingslocatie buiten het plangebied.

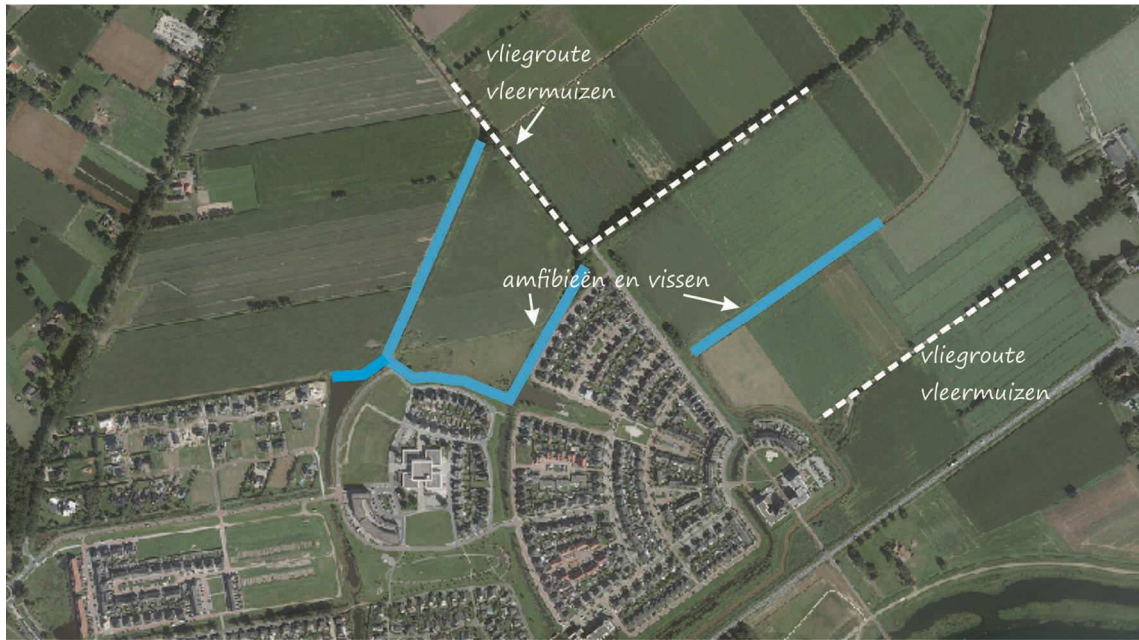
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Vanwege de lokale invloedsfeer wordt het onderzoeksgebied gelijk gesteld aan het plangebied.

4 Het onderzoek

4.1 Algemeen

In de twee deelgebieden zijn verschillende diergroepen onderzocht. In het noordelijke deel is gekeken naar de aanwezigheid van huismus, kerkuil, steenuil, roofvogels, steenmarter en vleermuizen (alle functies). In het zuidelijke deelgebied onderzoek verricht naar de aanwezigheid van amfibieën, beschermde vissoorten, roofvogels en vleermuizen (vliegroutes en foerageergebied).

Onderzochte habitats deelgebied zuid.

Onderzochte habitats deelgebied noord.

4.2 Methode

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingsfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Tijdens de najaarsronden is tevens gebruik gemaakt van een batlogger (type: Batlogger M van elekon). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanstelling en gebiedsgebruik.

In totaal zijn zeven verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. Het bezoek in mei is uitgevoerd om vliegroutes in beeld te brengen, de bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van vliegroutes, kraam- en zomerverblijven, het bezoek in augustus voor het vaststellen van een paar- & winterverblijfplaats en de bezoeken in september-oktober voor het in kaart brengen van mogelijk aanwezige paarverblijven. Het bezoek van 12 augustus is uitgevoerd rond middernacht om eventueel zwermdende vleermuizen (= indicatie voor winterverblijfplaats) vast te kunnen stellen. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2017. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
16-05-2017	21:30-0:00	Vliegroutes, zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, 23°C, windstil
02-06-2017	21:00-23:30	Vliegroutes, zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, 26°C, windstil
13-06-2017	21:00-23:45	Vliegroutes, zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, 18°C, windstil
10-7-2017	3:00-5:00	Vliegroutes en verblijfplaatsen	Bewolkt, 22 °C, windstil, droog
12-08-2017	23:30-1:30	Winterrustplaatsen	Half bewolkt, 16°C, windstil, droog
06-09-2017	20:30-23:00	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 18 °C, windstil
08-10-2017	20:00-22:00	Paarverblijfplaatsen	Onbewolkt, 15°C, 1-2 Bft, droog

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Broedvogels

Op 14 april en 5 mei 2017 is het onderzoeksgebied in de (late) ochtend onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels, specifiek huismussen, roofvogels en uilen. Tijdens alle vleermuisronden in de avond- en ochtendschemering, is tevens gekeken naar uilen. In de avondschemering van 2 juni is tevens de lokroep van de steenuil ten gehore gebracht om een reactie uit te lokken van aanwezige dieren in het plangebied. Tijdens het bezoek van 14 april is tevens gezocht naar roofvogelnesten in bomen in het plangebied.

Grondgebonden zoogdieren - steenmarter

Tijdens de broedvogelronden en de vleermuisronden is gekeken naar steenmarters in het plangebied. Er is gekeken naar dieren en naar sporen die op de aanwezigheid van steenmarters duiden zoals uitwerpselen (latrines), prooiresten, stommelgeluiden in de gebouwen en veegstrepen bij inloopopeningen.

Amfibieën

Het zuidelijke onderzoeksgebied is op 3 en 19 mei 2017 onderzocht op de aanwezigheid van volwassen amfibieën, koorzang en larven. Daartoe zijn de wateren bemonsterd met een schepnet. Tijdens het

veldbezoek van 19 mei is tevens gevestigd met een elektrisch schepnet. Naast vissen, kunnen zo ook amfibieën gevangen worden als bijvangst.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
03-05-2017	10:25 – 12:30	Volwassen amfibieën, larven	Bewolkt, 15°C, wind 2 Bft
19-05-2017	8:00 – 12:30	Volwassen amfibieën, larven	Bewolkt, 16°C, wind 3-4 Bft

Bezoekschema amfibieën in het plangebied.

Vissen

Op 19 mei zijn de watergangen bemonsterd met behulp van een elektrisch schepnet. De kleine watergang m.b.v. een draagbaar elektrisch visapparaat en de grote watergang met behulp van een boot met aggregaat en gelijkstroom.

4.3 Onderzoekers

Vleermuizen, steenmarter en broedvogels

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreide. Hij heeft ruim 30 jaar ervaring als veldbioloog. Eerst specifiek op het gebied van vogelstudie, later meer integraal met een tweede specialisatie op het gebied van grondgebonden kleine zoogdieren en vleermuizen. Hij voert jaarlijks zo'n 20-25 van dergelijke vervolgstudies naar vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen uit. Daarnaast is hij deelnemer van het Netwerk Ecologische Monitoring van de Zoogdierverseniging (vleermuisroutes) en is hij vrijwillig vogelonderzoeker bij Sovon. Hij is o.a. betrokken bij het Broedvogelmonitoringsproject, nestkaartenproject, onderzoek naar winter- en trekvogels, onderzoek naar bijzondere soorten en kolonievogels en hij heeft twee onderzoeksprojecten in het kader van het RAS-project van het Vogeltrekstation (roodborsttapuit en nachtzwaluw).

Amfibieën en vissen

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. R. Schröder en A. van Triest. R. Schröder is al 25 werkzaam als veldbioloog. Zijn specialisaties zijn amfibieën, broedvogels, dagvlinders, flora, krekels, reptielen, sprinkhanen, vegetatie en zoetwatervissen. Specifiek op het gebied van vissen voert hij inventarisaties uit met behulp van steeknetten en electrovisserij. Daarnaast is Schröder vrijwilliger bij verschillende particuliere gegevens beherende organisaties, zoals Sovon, Ravon en Floron.

Anton van Triest is sinds 1980 werkzaam in de visserij en is volledig gericht op onderzoek naar verschillende, en vooral ook beschermde vissoorten. Hij voert voor onder andere hengelsportverenigingen, aannemers, gemeentes, particulieren, provincies, waterbeheerders, adviesbureaus en waterschappen visserijkundig onderzoek en afvissingen uit. Op deze manier probeert hij met het in kaart brengen van de visstand, bij te dragen aan het behouden van een gezonde visstand. Daarnaast verzorgt hij de ecologische begeleiding van kleine tot grote projecten.

4.4 Resultaten

4.4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn aanwijzingen gevonden dat gewone dwergvleermuizen een zomer- en paarverblijven bezetten op twee erven aan de Havezateweg. Tijdens alle vleermuisbezoeken werden rond de erven foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gelet op de tijdstippen waarop de dieren werden gezien, betroffen het dieren die uit de directe omgeving kwamen om te foerageren. Tijdens de najaarsronden in september en oktober werd op beide erven een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. Helaas is de exacte verblijfplaats van deze dieren niet ontdekt. Vermoedelijk bezet één mannetje een verblijfplaats in het dakvlak van een boerderij en het andere mannetje een verblijfplaats in het dakvlak of spouwmuur. Er zijn geen andere vleermuissoorten in het plangebied vastgesteld die er een verblijfplaats bezetten en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de gewone dwergvleermuis een kraam- of winterverblijfplaats in het plangebied bezet. Ook werd een zomer- en paarverblijf van een gewone dwergvleermuis vastgesteld op een erf aan de Collendoornerdijk, net buiten het plangebied.

Verspreiding van de aangetroffen zomer- en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis in het onderzoeksgebied.

Foerageergebied

Tijdens alle veldbezoeken voor vleermuizen zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Deze werden hoofdzakelijk waargenomen rond de erven aan de Havezateweg waar ze ook een zomerverblijfplaats bezetten en langs de Plaggemarsweg waar ze langs de laanbomen foerageerden. Tijdens het bezoek van 13 juni zijn twee kortstondig in het noordelijke deel twee foeragerende laatvliegers waargenomen boven een grasland. Gesteld kan worden dat gewone dwergvleermuizen rond alle opgaande beplanting in het plangebied foerageert, inclusief laanbomen.

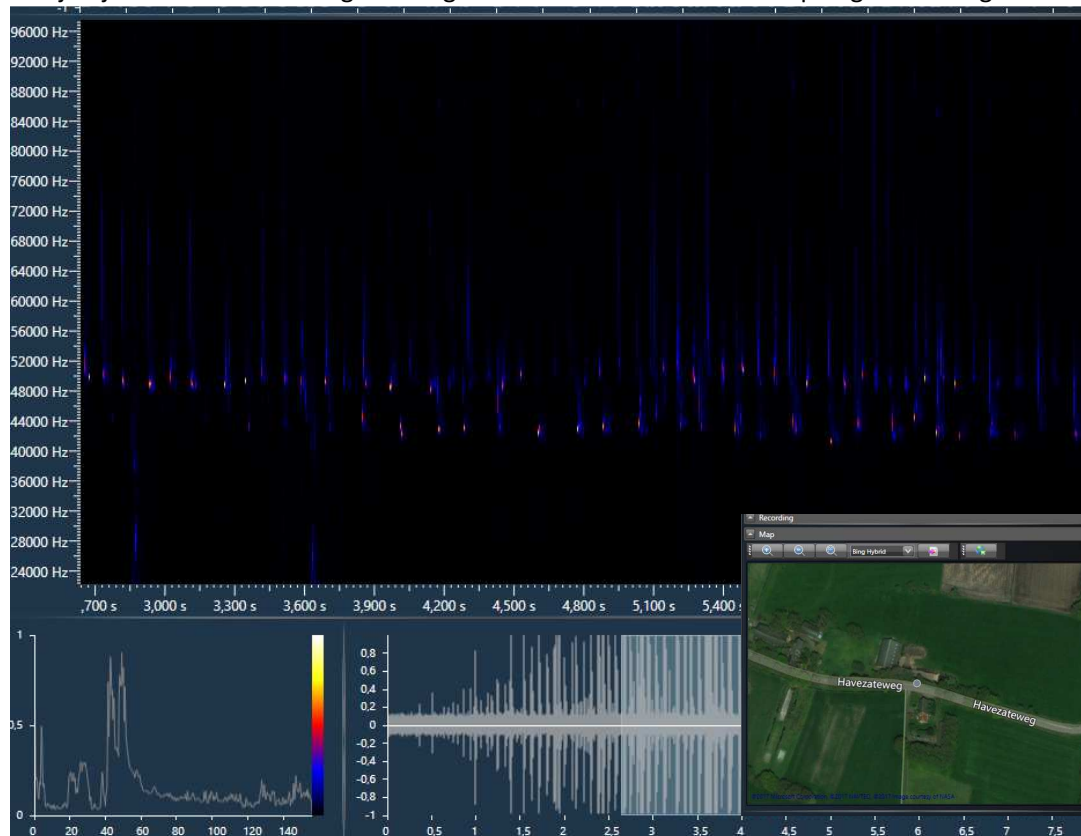
Tijdens het bezoek 8 oktober werden twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de Havezateweg. Dit betrof vermoedelijk het mannetje dat een territorium bezet in de boerderij en een passerende dwergvleermuis. In onderstaande afbeelding wordt de sonogram van beide dieren weergegeven. In de grafiek zijn duidelijk de verschillende frequenties van de pulsen zichtbaar. Twee, bij

elkaar vliegende vleermuizen, passen de frequentie van hun 'sonar' aan om elkaar niet te storen (zie afbeelding onder).

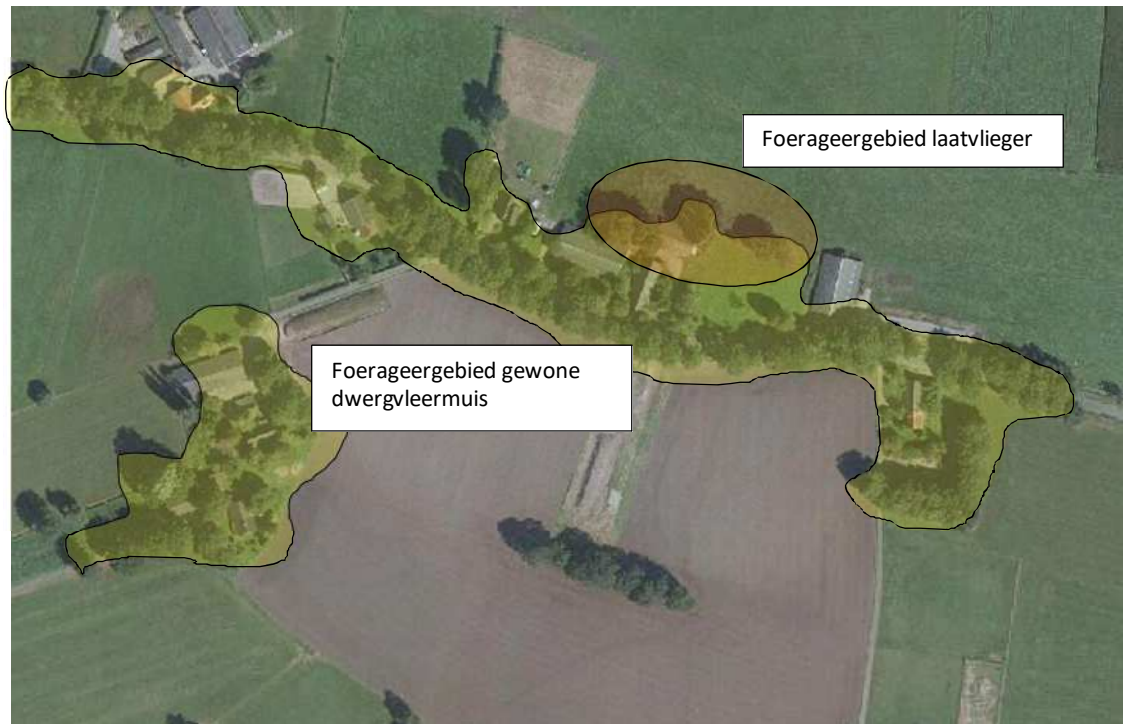
De betekenis van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen is beperkt. Gewone dwergvleermuizen met een verblijfplaats in of nabij het plangebied benutten het plangebied als foerageergebied. Vermoedelijk zijn de gewone dwergvleermuizen langs de Plaggemarsweg afkomstig uit stedelijk gebied ten zuiden van het plangebied.

Vliegroute

Er zijn tijdens het onderzoek geen vliegroutes van vleermuizen in het plangebied vastgesteld.

Sonogram van twee gewone dwergvleermuizen opgenomen op 8 oktober 2017 op de Havezateweg. In de sonogram is roep zichtbaar van twee exemplaren.

Foerageergebied van de gewone dwergvleermuizen en laatvlieger in het noordelijke deelgebied.

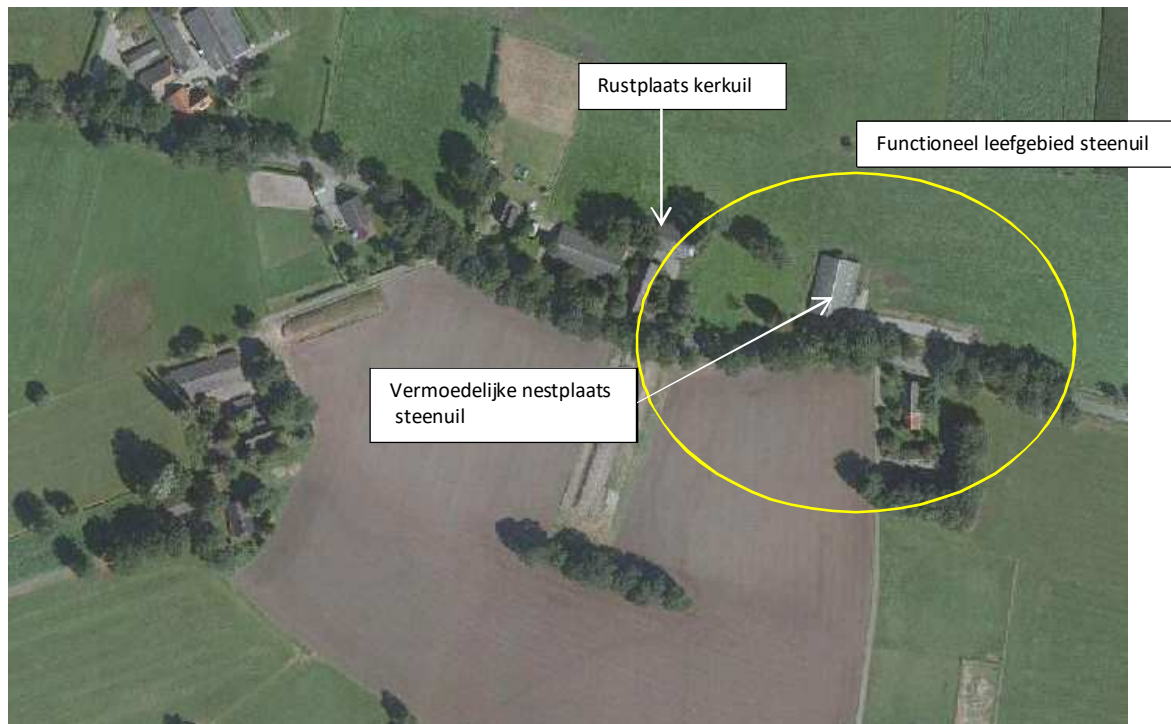
Foerageergebied van de gewone dwergvleermuizen in het zuidelijke deelgebied.

4.4.2 Steenmarter

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de steenmarter, of andere grondgebonden zoogdieren, waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling, een rust- of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten.

4.4.3 Broedvogels

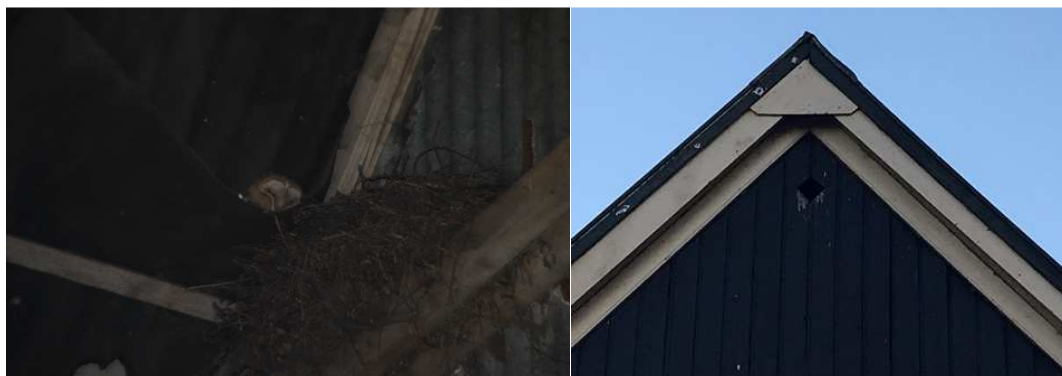
Het onderzoek heeft zich toegespitst op soorten waarvan het functionele leefgebied en/of rust- en nestplaatsen jaarrond beschermd zijn zoals huismus, roofvogels en uilen.

Bevindingen van het onderzoek naar broedvogels.

Kerkuil

In een schuur aan de Havezateweg is een roestplaats van een kerkuil vastgesteld. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze uil een nest bezet in het plangebied. Vermoedelijk betreft het een mannetje van een broedpaar dat wel in de directe omgeving van de roestplek een nestplaats bezet, maar mogelijk net buiten het plangebied. In een gevel van een boerderij aan de Havezateweg 5-7 is een gat waargenomen. Dit stelt kerkuilen in staat om de schuur binnen te vliegen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de kerkuil een nestplaats bezet in deze schuur. Het gat leek in 2017 niet bevolgen te worden.

Kerkuil op roestplaats d.d. 13-6-2017. Rechts: een gat in de topgevel van de boerderij aan de Havezateweg 5-7.

Steenuil

Op een erf aan de Havezateweg is een territorium van een steenuil vastgesteld. Vermoedelijk bezet deze steenuil een nestplaats in de ligboxenstal welke net ten noorden van de Havezateweg staat. Van steenuilen is bekend dat ze in de holle ruimte tussen de golfplaten en de isolatieplaten nestelen.

Huismussen

Op een erf aan de Collendoornerdijk zijn vijf territoria van de huismus vastgesteld. Deze nestelen waarschijnlijk in het dakvlak van de schuren of de boerderij op het erf. Op de andere erven zijn geen huismussen vastgesteld. Mogelijk omdat de erven niet meer landbouwkundig in gebruik zijn, zijn ze voor huismussen minder geschikt geworden.

Verspreiding van de huismus.

4.4.4 Amfibieën

Amfibieën zijn in het geheel niet aangetroffen in en rond de watergangen.

4.4.5 Vissen

Rode watergang Plaggemarsweg

Deze watergang is gemiddeld 2-3 meter breed en is gemiddeld 40-60 centimeter diep. Op de bodem bevindt zich een sliblaag van gemiddeld 20-30 centimeter. Langs de oevers is een helofytenvegetatie aanwezig die wordt gedomineerd door liesgras. De submerse vegetatie bestaat voornamelijk uit smalle waterpest. Er werden hier de volgende vissen gevangen: kleine modderkruiper (1 ex. van 6-10 cm), snoek (1 ex. van 26-40 cm) en zeelt (1 ex. van 11-15 cm).

molengoot

Gele Molengoot

Deze watergang is tussen de 5 en 15 meter breed en maximaal 1 meter diep. Langs de oever bevindt zich een smalle helofytenvegetatie waarbij liesgras domineert. Lokaal komt snavelzegge en gele lis voor.

In de watergang werden uitsluitend larven van gewone pad aangetroffen (totaal: 175 exx.).

Er zijn verschillende vissoorten gevangen. Hieronder is daarvan een opsomming gegeven onderverdeeld in lengteklassen:

Naam	Wetenschappelijke naam	Aantal	Kleed
Bermpje	<i>Barbatula barbatula</i>	1	lengte 6-10 cm
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	8	lengte 11-15 cm
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	25	lengte 6-10 cm
Marmelgrondel	<i>Proterorhinus semilunaris</i>	2	lengte 6-10 cm
Riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>	10	lengte 16-25 cm
Riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>	150	lengte 11-15 cm
Riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>	200	lengte 6-10 cm
Riviergrondel	<i>Gobio gobio</i>	25	lengte 3-5 cm
Snoek	<i>Esox lucius</i>	1	lengte > 40 cm
Tiendornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>	15	lengte 3-5 cm
Vetje	<i>Leucaspis delineatus</i>	50	lengte 6-10 cm
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>	10	lengte 6-10 cm
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>	5	lengte 11-15 cm
Zeelt	<i>Tinca tinca</i>	1	lengte 26-40 cm

Onderzoeksresultaten van het visonderzoek.

Gezien de biotoop en de aangetroffen soorten is het aannemelijk dat alle gevangen vissoorten zich ook in het plangebied voortplanten.

4.4.6 Overige soorten

Op 13 juni is in de avondschemering een foeragerende wespdiel in het plangebied waargenomen welke opvloog uit de wegberm. Deze soort broedt niet in het plangebied. Tijdens het veldbezoek van 6 september zijn enkele zingende struiksprinkhanen in de struiken rondom de flatgebouwen vastgesteld.

5. Wettelijke consequenties

In dit hoofdstuk worden de wettelijke consequenties per soortgroep besproken.

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten worden er twee zomer- en paarverblijven van de huismus verstoord en vernield en worden gewone dwergvleermuizen verstoord. Om vleermuizen te mogen verstoren en verblijfplaatsen te mogen verstoren en te vernielen, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming verplicht.

Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is het aanbieden van tijdelijke verblijfplaatsen in de periode tussen de sloop en het beschikbaar hebben van duurzame verblijfplaatsen in de nieuwbouw. Nieuwe duurzame verblijfplaatsen bestaan uit bijvoorbeeld het creëren van open stootvoegen in bakstenen buitenmuren van de nieuw te bouwen woningen. Voor iedere verblijfplaats moeten minstens vier nieuwe duurzame verblijfplaatsen aangeboden worden.

Foerageergebied

Het plangebied heeft een beperkte betekenis als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Het plangebied heeft geen noemenswaardige betekenis als foerageergebied voor andere vleermuissoorten. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt de betekenis als foerageergebied niet aangetast. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties.

Vliegroute

Geen wettelijke consequenties.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied behoort uitsluitend tot het functionele leefgebied van soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de verbodsbepalingen 'doden-verwonden en het verstoren-vernieren van rust- en voortplantingsplaatsen'. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties.

5.3 Broedvogels

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten worden er geen rust- of nestplaatsen van de huismus verstoord of vernield. Wel wordt een rustplaats van de kerkuil verstoord en vernield en wordt een rust- en nestplaats van de steenuil verstoord en vernield en wordt foerageergebied van de steenuil aangetast.

Kerkuilen bezetten doorgaans meerdere rustplaatsen. Wij gaan er daarom vanuit dat de kerkuil door uitvoering van de voorgenomen activiteiten geen nadelige effecten ondervindt. Dat is anders met de steenuil. Voor het mogen verstoren en vernieren van de rust- en nestplaats en het herontwikkelen van het territorium als woongebied, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist. Deze kan verkregen worden, als door het nemen van maatregelen de broedplaats duurzaam behouden blijft. In de directe omgeving blijft voldoende geschikte habitat (grasland) beschikbaar en als de uilen een vervangende rust- en nestplaats aangeboden krijgen, kan het territorium behouden blijven op ongeveer dezelfde plek. Wij adviseren om ten noorden van het vastgestelde territorium een veldschuurtje te bouwen met meerdere rust- en nestplaatsen in het dakvlak. Een dergelijk bouwwerk wordt door het bevoegd gezag geaccepteerd als een duurzame oplossing. Dit is reeds op meerdere plekken in ons land met succes uitgevoerd.

5.4 Amfibieën

Het plangebied behoort uitsluitend tot het functionele leefgebied van soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de verbodsbepalingen 'doden-verwonden en het verstoren-vernieren van rust- en voortplantingsplaatsen'. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties.

5.5 Vissen

Het plangebied behoort uitsluitend tot het functionele leefgebied van soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de verbodsbepalingen 'doden-verwonden en het verstoren-vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen'. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties.

6 Samenvatting en conclusies

Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt tot wettelijke consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming. Het ontwikkelen van deelgebied Marslanden-Zuid, met de wijken 'De Cirkel' en 'Marshoogte' leidt niet tot wettelijke consequenties, maar het ontwikkelen van deelgebied Marslanden-Noord leidt wel tot wettelijke consequenties. Er moet een ontheffing aangevraagd worden om de bebouwing aan de Havezateweg te mogen slopen en het gebied (gedeeltelijk) te ontwikkelen als woonbestemming. Dit in verband met vleermuizen die er vaste rustplaatsen bezetten en de steenuil die er een rust- en voortplantingsplaats bezet. Op voorhand lijkt het verkrijgen van de benodigde ontheffing mogelijk, mits de initiatiefnemer bereid is voldoende- en de juiste mitigerende maatregelen te nemen.

Het aanvragen van een ontheffing en het creëren van tijdelijke en duurzame rustplaatsen voor vleermuizen en een rust- en nestplaats voor de steenuil zijn tijdrovende trajecten. Geadviseerd wordt om tijdig te starten met de voorbereiding en uitvoering van voorgenoemde zaken en in een vroegtijdig stadium in overleg te treden met de Provincie Overijssel als bevoegd gezag. Dit ter goedkeuring van de mitigerende maatregelen en geen (kostbare) tijd verloren te laten gaan.

Bijlage:

Geraadpleegde bronnen

- Soortenstandaard gewone dwergvleermuis
- Soortenstandaard grote modderkruiper
- Soortenstandaard kleine modderkruiper
- Vleermuisprotocol 2017
- Handleiding broedvogels inventariseren (Sovon)

Geraadpleegde internetpagina's:

- <http://www.vleermuizenindestad.nl>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl>
- <http://www.sovon.nl>
- <http://Ravon.nl>